Трегуб Микола Іванович. *Енциклопедія Сучасної України* (2026)
ISBN: 966-02-2074-X
DOI: 10.5281/zenodo.20665585

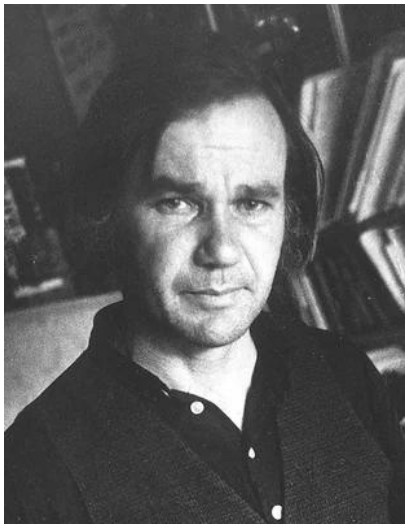

ТРЕГУ́Б Микола Іванович (20. 04. 1943, с. Михайлівка Білоцерківського р-ну Київської обл. — 23. 04. 1984, Київ) — живописець, графік, представник андеґраунду. Закінчив Київське художньо-ремісниче училище № 16 (1962), навчався в Київській студії образотворчого мистецтва *Г. Хусіда* (1962—68). Працював декоратором на кіностудії імені О. Довженка (1968—74), художником в Інституті археології АН УРСР (Київ, 1975—84). Створив групу «New Bent» (у яку входили В. Баклицький і В. Борозенець), назвавши на честь голландського клубу митців 17 ст. «Bentveughels», що протиставляли себе італійському академізму. Група влаштовувала виставки в покинутому приміщенні Цегляного заводу (1964). Писав у різних жанрах живопису, експериментував з матеріалами у змішаній техніці, опановував складні композиції. Офіційних виставок не мав, однак брав участь в експозиції київського андеґраундного об’єднання «Рух» (1977), в ізостудії Г. Хусіда, у приміщенні Інституту археології (обидві — 1981), демонстрував твори у квартирах друзів. Покінчив життя самогубством. Т. надавав мистецтву сакрального значення, прирівнюючи твір до молитви. На цій світоглядній основі розробив своєрідний принцип побудови творів, пропрацьовував не тільки поверхню, звернену до глядача, а й використовував внутрішні, прописані або склеєні шари, і навіть зворотн картин. Чимало творів митець присвятив історичному минулому своєї країни, передаючи нескорену звитягу козацьких походів і степових кочівників, та не оминувши трагічне відлуння голодомору, в якому загинули близькі родичі. Художник знаходив розрізнені, заборонені в радянські часи публікації, які надихали його й були співзвучними власному світосприйманню. Нерідко доповнював живопис написами з улюблених текстів Є. Плужника, М. Зерова, В. Стуса, В. Симоненка, М. Хвильового та ін. Неординарне мислення Т. втілював у створенні складних картин-артоб’єктів, де суміщав живопис із колажуванням, застосуванням трафаретної техніки на основі українських витинанок і вибійок, нерідко доклеював елементи асамбляжів, експериментував з випалюванням та домішками незвичних барвників. Роботи зберігають у Національному художньому музеї України (Київ), музеї Zimmerli Art Museum at Rutgers University (Нью-Джерсі, США), у приватних колекціях України, Канади, Німеччини, Ізраїлю, Чехії, Великої Британії та ін.

Основні твори

живопис — «Натюрморт з сухими квітами», «Натюрморт з трьома пляшками» (обидва — 1960-і рр.), «Палаюча земля», «Портрет мами Ярини і тітоньки Ганни», «Присвята поету Зерову», «Присвячую М. Драй-Хмарі», «Жовте обличчя», «Портрет дядька Федора», «Уважно слідкуй за анналами всього світового малярства», «Регіт», «Родичі», «Сиве минуле» (усі — 1970-і рр.); «Композиція до дня народження сина Володимира» (1972); «Половинки роздертих мертвих днів» (1973); цикл «Крик», «Абстрактне», «Флейтист», «Тео, прощавай!» (усі — 1977); «Портрет літератора» (1978); «Око», «У резиньяції Видубицького монастиря» (обидва — 1979), цикл «Бузковий сад», «Геометризована композиція», «Орнаментальний мотив» (усі — 1980-і рр.), «Пієта» (1980); «Володикові в знак підтримки», цикл «Знамена кочівників» (усі — 1982), цикл «Кам’яна баба», «Округлістю тьмяних алебастрових пліч» (за М. Зеровим), «Юрасеві в урочий момент» (усі — 1983); графіка — «Спалені слова», «Старі хати» (обидва — 1970-і рр.); «Задумлива» (1974), «Тайна землі» (1978), «Портрет Ірен — 4 обличчя» (1980); цикл «Бузковий сад», «Оголена», «Не гріється на чужині» (за Т. Шевченком), «Волох», «Вовкулак» (усі — 1980-і рр.), «Автопортрет з грецькими масками» (1981); «Вкраплені барвники» (1982).

Рекомендована література

1. Цитович В. Бузковий цвіт Миколи Тригуба // Вітчизна. 1990. № 9
2. Ламонова О. Смерть художника у ворот монастыря // Киев. ведомости. 2000, 30 марта
3. Голуб О. В «Русі». До ювілею андеграундної виставки, яка стала історією // День. 2007, 5 груд.; Вайсберг В.,

Леоненко М. Вудон Баклицький і Микола Тригуб // Art Ukraine. 2011. № 20, січ.—лют.; Голуб О. Свято непокори та будні андеґраунду. Життєпис двох не визнаних за життя художників, з коментарями. К., 2017

4. Яковенко П. Згадуючи обличчя 70-х // Голос України. 2017, 9 груд.

О. Є. Голуб

Фотоілюстрації

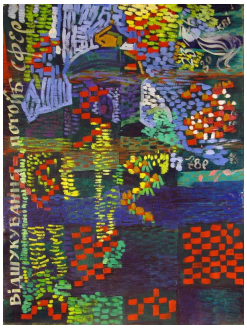

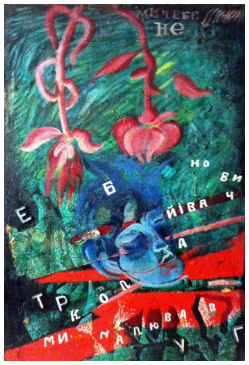

Бібліографічний опис:
Трегуб Микола Іванович / О. Є. Голуб // Енциклопедія Сучасної України [Електронний ресурс] / Редкол.: І. М. Дзюба, А. І. Жуковський, М. Г. Железняк [та ін.] ; НАН України, НТШ. — К. : Інститут енциклопедичних досліджень НАН України, 2026. — Режим доступу: https://esu.com.ua/article-893443

2001–2026 © Ця енциклопедична стаття захищена авторським правом згідно з чинним законодавством України (докладніше).